

Comerțul cu mărfuri contrafăcute și zonele de liber schimb

Dovezi din tendințe recente

REZUMAT

Prefață

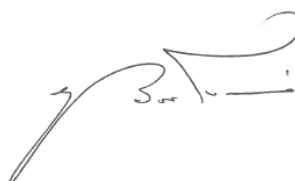
Multe țări au instituit zone de liber schimb pentru a stimula activitatea comercială și pentru a se bucura de beneficiile liberului schimb. Aceste zone au fost esențiale în evoluția rutelor comerciale pentru lanțurile de aprovizionare integrate din economia mondială. Cu toate acestea, zonele de liber schimb pot înlesni, de asemenea, activitățile ilegale și infracționale, precum comerțul cu produse contrafăcute și piratate, deoarece oferă un mediu relativ sigur, o infrastructură bună și o supraveghere sumară.

Pentru a înțelege pe deplin provocarea comerțului cu produse contrafăcute și piratate și pentru a identifica modurile cele mai bune de abordare a acestora, factorii de decizie au nevoie de dovezi pentru a documenta legăturile dintre zonele de liber schimb și comerțul ilicit, incluzând comerțul cu mărfuri contrafăcute și piratate. Tocmai acesta este scopul acestui studiu desfășurat în comun de OCDE și EUIPO, care pune într-o lumină nouă utilizarea abuzivă a zonelor de liber schimb pentru comerțul cu mărfuri contrafăcute și piratate. De asemenea, suntem recunoscători Organizației Mondiale a Vămirilor, Direcției Generale Impozitare și Uniunii Vamale a Comisiei Europene, precum și Departamentului pentru Securitate Internă al Statelor Unite pentru furnizarea informațiilor fără care desfășurarea unui asemenea studiu nu ar fi fost posibilă.

Suntem foarte încântați că cele două instituții ale noastre au reușit să colaboreze pentru a dezvolta acest studiu solid și unic, bazat pe dovezi. Avem convingerea că rezultatul acestei lucrări va facilita dezvoltarea unor opțiuni inovatoare de politici pentru a răspunde provocărilor comerțului cu mărfuri contrafăcute și ale altor forme de comerț ilicit.

António Campinos
Director executiv, EUIPO

Marcos Bonturi
Director, OCDE/GOV

Cuvânt-înainte

Multe țări din întreaga lume au instituit zone de liber schimb ca modalitate de promovare a dezvoltării economice. Zonele de liber schimb oferă avantaje fiscale și alte derogări de la reglementări, care au stimulat facilitarea comerțului, formarea de activități comerciale și investițiile străine. Cercetările indică faptul că numărul zonelor de liber schimb este în creștere și că fluxurile din cadrul acestora se amplifică.

Deși zonele de liber schimb aduc beneficii economice evidente pentru economiile țărilor gazdă, există posibilitatea să fie utilizate abuziv de organizații criminale pentru a face trafic și contrabandă cu mărfuri contrafăcute și piratate. Acest lucru reprezintă un motiv de dublă îngrijorare legat de impactul activităților infracționale și al comerțului ilicit asupra bunei guvernante, a siguranței publice și a statului de drept, precum și legat de efectul negativ pe care comerțul cu mărfuri contrafăcute îl are asupra avantajelor competitive legitime ale titularilor drepturilor și, în consecință, asupra inovației, ocupării forței de muncă și creșterii economice pe termen lung. Recentul raport OCDE-EUIPO, *Mapping the Real Routes of Trade in Fake Goods* (Cartografierea rutelor reale de comercializare a mărfurilor contrafăcute), a identificat riscurile pe care le prezintă comerțul ilicit cu mărfuri contrafăcute ce tranzitează zonele de liber schimb și provocările care stau la baza acestora în ceea ce privește lacunele în aplicarea legii. Constatările au dus la ipoteza că o parte semnificativă a comerțului ilicit cu mărfuri contrafăcute pare să tranziteze sau să se bazeze pe zonele de liber schimb și că acest lucru trebuie examinat mai îndeaproape.

Acest raport comun OCDE-EUIPO investighează legăturile empirice dintre comerțul cu mărfuri contrafăcute și piratate și zonele de liber schimb. Raportul furnizează dovezi empirice solide care documentează aceste legături, pornind de la studiile anterioare realizate de OCDE și EUIPO privind comerțul cu mărfuri contrafăcute și piratate. La nivelul OCDE, acest studiu a fost supravegheat de Grupul Operativ pentru Combaterea Comerțului Ilicit (TF-CIT), care se concentrează asupra cercetărilor bazate pe dovezi și asupra analiticii avansate pentru a sprijini factorii de decizie în procesul de cartografiere și în înțelegerea vulnerabilităților pieței exploatate și generate de comerțul ilicit.

Acest raport a fost întocmit de Piotr Stryszowski, economist cu calificări superioare la Directoratul OCDE pentru Guvernanță Publică împreună cu Michał Kazimierzak, economist la Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală din cadrul EUIPO, sub supravegherea lui Stéphane Jacobzone, director adjunct al diviziei, OCDE, și Nathan Wajzman, economist șef, EUIPO. Autorii își exprimă recunoștința față de Peter Avery și Florence Mouradian (OCDE), precum și față de Claire Castel (EUIPO), pentru contribuția acestora.

Autorii doresc să mulțumească experților OCDE care au contribuit cu cunoștințe și informații deosebit de utile: Rachel Bae, Dominique Guellec și Przemysław Kowalski. Autorii doresc, de asemenea, să mulțumească experților din țările membre OCDE și participanților la seminare și ateliere pentru importanta lor contribuție. O apreciere deosebită îi revine doamnei profesor Chiara Franzoni de la Politecnico di Milano și domnului profesor Jean Marc Siroën de la Université Paris Dauphine.

Cercetările cantitative din prezentul studiu s-au bazat pe o bază de date globală legată de confiscările în vamă, furnizată de Organizația Mondială a Vămirilor (OMV) și completată cu informații regionale

transmise de Direcția Generală Impozitare și Uniune Vamală a Comisiei Europene, de Agenția Statelor Unite pentru protecția vămilor și a frontierelor și de serviciul de imigrare și control vamal al SUA. Autorii își exprimă recunoștința pentru informațiile și asistența inestimabile oferite de aceste instituții.

Secretariatul OCDE dorește să mulțumească lui Liv Gaunt, Kate Lancaster, Andrea Uhrhammer și Will Bromberg pentru sprijinul editorial și de producție.

Rezumat

Zonele de liber schimb au jucat un rol valoros și de lungă durată în comerțul mondial, datând cel puțin de la începutul anilor 1700. Ele pot oferi numeroase beneficii neechivoce mediului de afaceri și țărilor gazdă. Cu toate acestea, zonele de liber schimb reglementate sumar prezintă, de asemenea, interes pentru părțile implicate în activități ilegale și infracționale, precum comerțul cu produse contrafăcute și piratate sau contrabandă și spălare de bani, deoarece aceste zone oferă un mediu relativ sigur care are, deopotrivă, o infrastructură bună și supraveghere limitată.

Acest studiu confirmă legăturile dintre zonele de liber schimb și comerțul cu produse contrafăcute. Existența, numărul și dimensiunea zonelor de liber schimb dintr-o țară se corelează cu creșteri ale valorii produselor contrafăcute și piratate exportate de economia țării respective. Existența unei zone de liber schimb suplimentare într-o economie este asociată unei creșteri medii de 5,9 % a valorii acestor exporturi problematice. De asemenea, studiul a condus la constatări clare în ceea ce privește legăturile dintre valoarea mărfurilor contrafăcute exportate dintr-o economie, pe de o parte, și numărul de firme care funcționează în zonele de liber schimb și valoarea totală a exporturilor din aceste zone, pe de altă parte.

Dacă zonele de liber schimb au fost inițial create ca mijloace de facilitare a mărfurilor în tranzit, scutindu-i pe comercianți de necesitatea de a îndeplini multe dintre formalitățile vamale care s-ar aplica altfel mărfurilor care intră într-o țară pentru consum, în timp aceste zone au evoluat. Ele au devenit un instrument important pentru atragerea investițiilor străine și pentru promovarea dezvoltării și creșterii economice, în special în țările în curs de dezvoltare, care le pot folosi pentru accelerarea dezvoltării economice. Cu toate acestea, economiile dezvoltate s-au bucurat, de asemenea, de beneficiile acestor zone, după cum o dovedesc cele câteva sute de zone care funcționează numai în Statele Unite.

Zonele îmbracă multe forme și se supun actelor cu putere de lege și normelor administrative specifice din fiecare țară. Astfel, costurile și beneficiile pentru întreprinderi și pentru țările gazdă diferă considerabil de la o economie la alta. Pentru întreprinderi, zonele oferă numeroase beneficii, inclusiv economii la impozite și la taxele vamale, o mai mare flexibilitate în ceea ce privește normele de muncă și de imigrație față de teritoriul vamal al țărilor gazdă, reglementări și supraveghere a activităților întreprinderilor mai puțin stricte, mai puține restricții asupra activităților întreprinderilor și oportunități suplimentare de distribuire a mărfurilor pe diferite piețe. De asemenea, deși pot exista costuri asociate opțiunii de a se localiza într-o zonă, care pot să includă o serie de tarife speciale ale zonei, această sarcină este deseori destul de ușoară, implicând poate chiar costuri mai scăzute decât dacă întreprinderea s-ar stabili în teritoriul vamal al țării gazdă.

Pentru țările gazdă, zonele pot fi benefice pentru economii în măsura în care atrag investiții străine, creează locuri de muncă și intensifică performanța exporturilor. Cu toate acestea, beneficiile pentru țările gazdă impun un anumit cost, astfel încât guvernele sunt forțate să renunțe la venituri, iar eventualele câștiguri rezultate din activitățile zonei deseori nu reușesc să compenseze pierderile. În plus, beneficiile potențiale pentru economii se aplică doar acelor activități din zonă care altfel nu s-ar fi desfășurat în teritoriul vamal al respectivei țări gazdă.

Dincolo de costurile și de beneficiile economice pentru state și întreprinderi, aceste zone cu reglementări sumare prezintă, de asemenea, interes pentru părțile implicate în activități ilegale și

infraționale. Este posibil ca anumite zone să fi facilitat în mod neabătut comerțul cu produse contrafăcute și piratate, contrabanda și spălarea de bani. Problema se agravează când guvernele nu supraveghează în mod adecvat ordinea în zone. Acest lucru se poate întâmpla când zonele sunt considerate entități străine care nu intră în aria activităților de supraveghere a ordinii de pe plan intern. Când zonele sunt operate de entități private, principalul interes al acestor entități poate să fie reprezentat de identificarea unor moduri de extindere a ratei de ocupare a zonei și de furnizarea unor servicii profitabile întreprinderilor din zonă. Prin urmare, acestea pot să prezinte un interes direct și/sau o capacitate restrânsă de a desfășura activități de aplicare a legii. De asemenea, este posibil ca acestea să nu dețină capacitatea sau autoritatea de a monitoriza în mod eficient operațiunile din zonă. Chiar și în cazurile în care autoritățile guvernamentale sunt implicate activ în supravegherea activităților din zonă, există dovezi că este posibil ca o coordonare între aceste autorități și operatorii zonelor, în special operatori privați, să fie slabă, oferind o sferă mai amplă de acțiune actorilor nepotriviți care să exploateze zonele pentru activitățile lor ilicite.

Este nevoie urgentă de măsuri mai eficiente și de coordonare la nivel național și internațional, pentru a garanta că zonele nu sunt subminate de activități ilicite. Acest lucru a ajuns în atenția OCDE, EUIPO, a Oficiului European de Luptă Antifraudă, a Organizației Mondiale a Vămilelor, a Organizației Mondiale a Comerțului, a Interpolului, a Biroului Organizației Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate și a Organizației Mondiale a Sănătății. Următoarele organizații au înaintat propuneri de abordare a situației: Grupul de Acțiune Financiară din Zona Caraibelor, Grupul de Lucru Multilateral al Experților privind Sistemul de Schimb al Monezii Peso pe Piața Neagră, Camera Internațională de Comerț și Asociația Internațională a Mărcilor.

Conclucând, comunitatea internațională poate să se asigure că zonele de liber schimb continuă să se dezvolte ca instituții importante care promovează comerțul internațional fără a facilita activitățile ilicite. Cele două obiective nu sunt incompatibile.